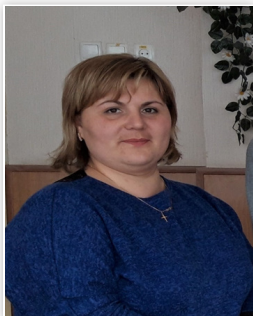

4. АВТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ПРОЄКТИ

Інна Володимирівна Заяц,

завідувач міського центру
практичної психології і соціальної роботи,
Управління освіти, молоді та спорту
Лозівської міської ради Харківської області,
м. Лозова, Харківська область, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-4090-8980>

Оксана Михайлівна Левшина,

практичний психолог,
спеціаліст I категорії
міського центру практичної психології і соціальної роботи,
Управління освіти, молоді та спорту
Лозівської міської ради Харківської області,
м. Лозова, Харківська область, Україна

 <https://orcid.org/0000-0002-6676-4789>

Альона Анатоліївна Токар,

соціальний педагог
міського центру практичної психології і соціальної роботи,
Управління освіти, молоді та спорту
Лозівської міської ради Харківської області
м. Лозова, Харківська область, Україна

 <https://orcid.org/0000-0003-4823-9750>

УДК 37.013

ФОРМУВАННЯ МЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

(просвітницька програма «Свідомий користувач медіапростору»)

Анотація.

Інформаційна епоха диктує свої закони і висуває нові вимоги. Медіапростір є невіддільною частиною життя сучасної людини. Причому він є не лише її цивілізаційним здобутком, а й потужною зброєю, що здатна керувати свідомістю кожного. Посилюється роль і вплив сучасних інформаційних технологій на розвиток і формування особистості не лише дорослої людини, а й дитини з перших років життя. Масмедіа є не лише засобом комунікації, інформаційним і розважальним ресурсом, а й має і виховний ефект. Масмедіа мають відігравати також роль потужного культурного інтегратора, виконувати виховні функції, сприяти формуванню норм поведінки особи в суспільстві, ставлення її до інших людей, зберігати культурні традиції.

Формування культури академічної доброчесності є не менш важливим, оскільки пов'язане з цінностями, що впливають на поведінку окремої особистості та її взаємодію в суспільстві. Тож від успіху впровадження культури академічної доброчесності залежить успіх доброчесності не лише в освіті, а й у подальшому житті.

Ключові слова: масмедіа; медійна грамотність; дистанційне навчання; НУШ.

У наш час смартфон, комп'ютер, телевізор, планшет і ноутбук є практично в кожній родині. Величезна кількість інформації, яка є досить

легкодоступною, потребує формування навичок відбору достовірних фактів, правильного їх переосмислення та подальшого використання.

З'являється необхідність навчитися аналізувати й усвідомлювати інформацію, вміти правильно працювати з нею, відмежовувати корисну та зайву. Насамперед це стосується дітей, у яких ще немає життєвого досвіду й критичне мислення лише формується.

Восени 2020 р. було затверджено новий стандарт базової загальної середньої освіти. У цьому документі слово «медіатекст» та розуміння «медіатексту» зустрічається 530 разів. Це означає, що освіта й науковці в освіті вже усвідомили важливість впливу медіа на дітей, і знання з медіаграмотності запроваджуються на загальнообов'язковому рівні. Навчання сучасних дітей відбувається за допомогою медіа, а отже, виникає необхідність вивчати і самі медіа. Практично кожного уроку педагоги звертаються до книжок, статей у періодиці, кіно- чи мультфільмів, відеороликів, фотографій, малюнків, інфографіки та інших медіапродуктів для пояснення різних тем. До цих же медіапродуктів звертаються і учні, коли готують домашні завдання, виконують проектні роботи, застосовують під час проведення дозвілля.

Концепція Нової української школи (НУШ) передбачає підготовку дітей до життя в суспільстві, навчання практичних навичок, які допоможуть їм у повсякденні. У світі, яким керує інформація, дитина мусить вміти її критично оцінювати, знати, яким джерелам можна довіряти, що таке фейкові новини та як захиститися від маніпуляцій. Якщо дитина не є достатньо медіаграмотною, Інтернет-середовище для неї може стати небезпечним: через кібербулінг, фейкову інформацію, небезпеку повторення речей з YouTube-роликів, що можуть загрожувати життю як самої дитини, так і дітей, які її оточують. У таких реаліях навчання медіаграмотності є не лише турботою кожної конкретної особи, а й необхідною умовою освітнього процесу молодого покоління українців. Тому важливо сформувати обізнаність дітей у поняттях «медіаграмотність», «медіаосвіта», «медіакомпетентність».

Програма «Свідомий користувач медіапростору» реалізує основні положення Концепції НУШ: інтегрований підхід, заміщення процесу передачі певної кількості знань формуванням компетентностей, залучення дітей до парної та групової роботи, вихід за межі класної кімнати.

Програма є базовою для набуття дітьми необхідних навичок вмілого та безпечного споживання інформаційних продуктів. Вона спрямована на формування розуміння здобувачами освіти понять «медіапростір», «медіаграмотність», «медіаосвіта», «медіакомпетентність» та позиціонування себе як користувача та створювача медіапродукції.

Мета програми «Свідомий користувач медіапростору»:

- формування медіаграмотності у здобувачів освіти 5–6 класів засобами медіаосвіти;
- ознайомлення з особливостями функціону-

вання медіапростору, зокрема з характером впливу медіа на здоров'я людини;

- навчання дітей спілкуванню з використанням засобів масової комунікації в процесі соціалізації;

- захист дітей від потенційно шкідливих ефектів медіа і виховання такого споживача медіа, який міг би ефективно задовольняти свої інтереси, свідомо використовуючи сучасні гаджети;

- навчання учасників обмежувати себе споживанням інформації лише в обсягах, необхідних і достатніх для розв'язання певної життєвої проблеми;

- вироблення вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відрізняти реальність від її віртуальної симуляції;

- формування здатності протистояти маніпуляції мас-медіа, самостійно приймаючи рішення про способи поведінки, що сприяють збереженню і зміцненню здоров'я;

- вироблення навичок: шукати, осмислювати, опрацьовувати, аргументувати, адаптувати, формувати, здобувати, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел;

- окреслення меж безпечної поведінки в медіапросторі, сприяння розумінню дітьми понять «приватна» інформація, «мережевий нетикет»;

- актуалізація знань щодо законодавства України про реалізацію конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти на всіх рівнях, сприяння дотриманню академічної доброчесності;

- ознайомлення з поняттям «кібербулінг» та його видами, вироблення навичок толерантного спілкування в мережі Інтернет.

Ключові, цільові аспекти впровадження програми – формування головних компетентностей XXI століття: цифрова грамотність, спілкування, командна взаємодія, критичне мислення, академічна доброчесність.

Основне завдання програми полягає у створенні ефективного механізму критичного осмислення і коригування інформації, отриманої через масмедіа, напрацювання особистісної системи ціннісних орієнтацій і формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її сутність, адресну спрямованість, мету інформування, викриття прихованого значення інформації, мають усунути її негативний вплив на свідомість громадян, особливо учнівської молоді.

Завдання програми «Свідомий користувач медіапростору»:

- ознайомити дітей з основними етапами історії розвитку медіакультури;

- дослідити зі здобувачами освіти різні види медіазасобів, стимулювати розвиток критичного мислення та свідомого ставлення до медіапродукції;

- формувати практичні вміння: пошук необхідної та відокремлення від непотрібної медіаінформації, протистояння маніпуляції масмедіа;

- стимулювати творчий потенціал дітей як у напрямі створення власних медіатекстів;
- сприяти розумінню дітей понять «приватна» інформація, «мережевий нетикет»;
- окреслити межі безпечної поведінки юного користувача в медіапросторі;
- визначити поняття «кібербулінгу», його видів, напрацювання моделі толерантного спілкування;
- сприяти дотриманню дітьми академічної доброчесності під час освітнього процесу та в особистому користуванні.

Отже, медіаграмотності необхідно вчити дітей, тому що це...

Дає змогу мислити критично. Діти мають навчитися самостійно оцінювати різні комунікаційні засоби та визначати, наскільки поданий у них матеріал відповідає реальності, якою є основна ідея повідомлення. Необхідно допомогти дитині правильно збирати інформацію для формування власної думки на основі здобутих нею фактів.

Допомагає споживати інформацію розумно. Медіаграмотність формує навичку визначати, чи дійсно певне повідомлення заслуговує на довіру.

Навчає розпізнавати думку автора. Якщо дитина розуміє та приймає чужу точку зору, це допомагає їй поважати інші погляди, які можуть різнитися з її власними.

Допомагає відповідально створювати медіаповідомлення. Запорукою ефективної комунікації є визнання власної думки та оцінювання, що і як ви говорите, розуміння, що кожне повідомлення може впливати на іншу людину по-різному.

Дає змогу усвідомлювати роль медіа у нашій культурі. Плітки про знаменитих людей на обкладинках глянцевого журналу і комічні мему – це все засоби, що формують погляд дитини на світ і змушують мислити певним чином.

Навчає розуміти ідею та мету автора. Повідомлення є інформативним, чи, може, автор намагається змінити думку та навіть агітує до якихось дій? Якщо дитина точно розуміє мету певного посилення, вона може зробити правильний та усвідомлений вибір. Коли ж ні, медійний вплив може призводити до неочікуваних наслідків.

Програма розрахована на учнів 5–6 класів, кількість учасників 25–30, охоплює 22 заняття тривалістю 45 хв кожне, у яких розглядається 14 тем.

Заняття мають свою структуру: теоретичну частину для ознайомлення з темою і практичну роботу, яка передбачає отримання знань та набуття дітьми певних навичок, вправи на привітання та рефлексію.

Теоретична частина занять охоплює інформаційні повідомлення, обговорення.

До практичної частини належить робота в групах, у парах, перегляд та обговорення відеороликів і мультфільмів, аналіз ситуацій, мозкові штурми, рольові ігри.

Ритуали привітання і прощання є важливим моментом роботи з групою, що дають змогу згуртувати учасників емоційно залучити до заняття, створити сприятливий психологічний мікроклімат під час заняття, налаштувати на продуктивну групову діяльність, створити атмосферу групової довіри та прийняття, що надзвичайно важливо для плідної роботи. Ритуали можуть бути придумані самою групою в ході обговорення чи запропоновані тренером. Ритуали виконуються на кожній зустрічі, у них мають брати участь всі учасники. Рефлексія передбачає ретроспективну оцінку заняття у двох аспектах: емоційному (що сподобалося – не сподобалося, було добре – погано і чому) і смислового (чому це важливо, навіщо ми це робили). Рефлексія наприкінці заняття дає учасникам змогу за допомогою дорослого відповісти на питання (для чого це потрібно, як це може допомогти в житті), створює можливість зворотного емоційного зв'язку між тренером і учасниками групи.

Здобувачі освіти набувають знань без заучування інформації, ведення конспектів, виконання обов'язкових домашніх завдань. Провідні форми роботи на заняттях – рольові ігри, практичні та інтерактивні вправи, перегляди відео, обговорення їх змісту, робота з сучасними гаджетами тощо – роблять заняття цікавими для дітей, не викликають стресового навантаження.

Гнучкість змістовного наповнення кожної теми уможливорює орієнтувати цю програму на дітей, які мають різний рівень базової підготовки. Залежно від характеру аудиторії педагог може опускати або вводити додаткові питання у вивчення кожної теми, відводити різну кількість часу на ті чи інші форми роботи, обирати найбільш прийнятні способи освоєння матеріалу дітьми.

Будь-яку тему програми «Свідомий користувач медіапростору» можна адаптувати до проведення на батьківських зборах. Більшість батьків опановує медіапростір самотужки (щось – вдало, інше – не дуже) і навчає цього своїх дітей. Програма може дати їм можливість робити це якісніше.

Через глобальний вплив Covid-19 молодь і діти проводять більше часу вдома, а отже, і більше часу в Інтернеті. Діти використовують мережу для навчання та ігор, але завжди є певні ризики, з якими вони можуть зіштовхнутися в онлайн-просторі.

Заходи з протидії пандемії – масковий режим, соціальне дистанціювання, особливості перебування учнів і вчителів у закладі освіти, необхідність самоізоляції інфікованих тощо – впливає на організацію освітнього процесу. Такий режим роботи закладу освіти ускладнює освітню діяльність загалом і може стати на заваді проведення низки заходів зі здобувачами освіти.

В умовах карантину в закладах освіти запроваджується дистанційне чи змішане навчання, для зручності впровадження цієї програми можливе як в очній, так і дистанційній формі. Передбаче-

на можливість проведення занять з використанням сучасних онлайн-інструментів (Viber, ZOOM, Google Meet, Jamboard, Mentimeter, Learningapps тощо). Онлайн-версія пропонованої програми у Power Point за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1ZOjRXbcjAwZt7cx2vBMBqyO4EhtladBZ?usp=sharing>.

Тренер може використовувати запропоновані презентації для проведення онлайн-занять або змінювати відповідно до умов проведення.

Просвітницьку програму у своїй діяльності можуть впроваджувати практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники, керівники гуртків.

Впровадження програми здійснюється за рахунок виховних годин, годин спілкування, гурткової роботи і факультативних занять. Спеціаліст, який впроваджує програму, має знати вікові особливості дітей і підлітків, інтерактивні методи та особливості їх застосування; має вміння чітко враховувати потреби й очікування учасників, організувати активне обговорення, демонструвати мультимедійні презентації, спиратися на актуальний рівень розвитку та потенційні можливості учасників, організувати зворотний зв'язок.

Бажане вміння використання комунікативних технік, застосування в роботі засобів медіа.

Пропонуємо для ознайомлення з програмою перше заняття на тему: «Інформаційний простір».

Заняття 1 (45 хв)

Тема: «Інформаційний простір»

Мета: знайомство, налаштування учасників на робочу атмосферу, прийняття правил для ефективної роботи групи, ознайомлення з системою «інформаційний простір».

Вправа «Привітання» (10 хв)

Повідомлення теми програми та обговорення організаційних питань.

Учасникам пропонується назвати себе або придумати «НІК», за яким би вони хотіли, щоб до них зверталися інші. І написати на аркуші паперу пост (повідомлення) про себе (усе, що вони хочуть зараз повідомити про себе, свої очікування, настрої тощо).

Вправа «Правила роботи» (10 хв)

Перший крок в організації роботи групи – прийняття та засвоєння правил роботи. Рекомендується визначити та обґрунтувати правила і протягом усієї роботи їх дотримуватися. Учасники пропонують свої варіанти правил роботи в групі, які занотуються, потім обговорюються та приймаються групою.

Існує чимало можливостей для розробки правил або визначення рамок роботи для групи. Це гарна можливість знайти шляхи до продуктивної співпраці та пізнати одне одного. Під час роботи над правилами створюються умови для кращого визнання власних потреб та особистих відмінностей.

Правила можуть бути такими: вимкнути мобільні телефони; правило «тут і зараз»; правило

«піднятої руки»; правило добровільної активності; говорити по черзі й коротко; безоціночне сприйняття; бути толерантними; дотримуватися конфіденційності; правило «вільної ноги».

Мозковий штурм (10 хв)

Тренер:

– Що ми з вами робили в попередній вправі?

Повідомляли інформацію про себе, саме про інформацію сьогодні ми з вами і будемо розмовляти.

– Що таке інформація?

– Що таке повідомлення?

– Які способи подання інформації ви знаєте?

– Які типи повідомлень вам відомі?

(Пропонуються питання, на які діти відповідають, а відповіді занотуються на дошці, флінчарті тощо. Обговорення).

Інформаційне повідомлення «Цікавинки про сприйняття інформації» (10 хв)

Вислів про те, що всі люди різні, не просто фраза. Кожен із нас по-різному сприймає інформацію та реагує на неї. Але якщо реакції – це більше до визначення інтровертів і екстравертів, то залежно від способу сприйняття ми ділимося на візуалів, аудіалів і кінестетиків. Це три головні типи мислення людини і дуже важливо враховувати цей фактор, особливо викладачам у процесі навчання дитини.

Три типи людей – три способи мислення. Кожен із них кардинально відрізняється один від одного. Якщо коротко, то візуал сприймає інформацію картинками, аудіал – звуками, а кінестетик – емоціями. Але розберімося детальніше, можливо, саме ця інформація допоможе вам краще пізнати себе.

Якщо вірити статистиці, то від 35 % до 60 % (різні джерела дають різні дані) усього населення Землі – візуали. Такі люди найкраще сприймають інформацію через текст, малюнок, фотографію, ілюстрацію, карикатуру, схему, діаграму тощо. «Побачив, зрозумів, запам'ятав» – саме такий принцип світосприйняття для них найдієвіший. Але й медіавплив на людей за допомогою візуальних засобів, мабуть, наймасштабніший – тексти, малюнки, ілюстрації, фото, карикатури, комікси (усе, що може побачити око) трапляються нам всюди.

Згідно зі статистикою, серед населення 25 % – аудіали, 35 % – візуали і 40 % – кінестетики.

Аудіал у процесі спілкування найбільше звертає увагу на мову. Його цікавлять слова, але головне він розуміє вас через інтонації. Його вухо вловлює найменші зміни тону, висоти голосу. Найчастіше розповідаючи про що-небудь, вони оперують словами: «чув», «говорили» і подібними. Існує дуже хитра пастка, щоб вивести на чисту воду аудіала. Запитайте в нього про те, наприклад, що він робив учора ввечері. Якщо ваш розмовник дивиться вліво – згадує правдиву інформацію, якщо праворуч – щось вигадує.

Серед *візуалів* більшість творчих людей, які сприймають зовнішній світ через образи, фантазію, уяву. У цьому процесі головну роль відіграє зір. Досить часто вони відрізняються підвищеною жестикуляцією, адже їм не вистачає слів, щоб повністю описати свої думки. Усе це від того, що візуали думають картинкою, а вона має набагато більше фарб, аніж слів. Такі люди відрізняються відмінною візуальною пам'яттю. Досить часто, подивившись на сторінку книжки, вони можуть легко відновити її в пам'яті і проказати потрібну інформацію.

Людина з типом мислення *кінестетика* – заручник почуттів та емоцій. Таких людей більшість. Для них дуже важливий тактильний контакт. Вони трохи довше ухвалюють рішення, деколи нездатні оперативно оцінити ситуацію. Визначити кінестетика досить просто. Під час розмови він буде час від часу намагатися доторкнутися до розмовника. Для них дуже важлива зовнішня ситуація, вона має бути максимально комфортною.

Однак існує ще один тип людей. *Дискрети* – це люди з особливим типом мислення. Такі люди трапляються досить рідко, тому не вписуються в загальну теорію. Дискрети мислять, виходячи з корисності та функціональності. Вони оцінюють світ із точки зору сенсу. Фактично, три попередніх типи людей здобувають досвід через слова, у разі дискрета – це слова і є досвід. Вони сприймають усю інформацію буквально, не замислюючись над тим, що за нею може стояти.

Варто зазначити, що осіб, які повністю належать до одного типу мислення, майже не існує. У кожному з нас є частинка від кожного з них, але водночас ми володіємо домінуючим типом сприйняття. Саме за ним прийнято зараховувати людину до однієї з категорій.

Особливості запам'ятовування:

- візуал пам'ятає те, що бачив, запам'ятовує картинками (образне мислення добре розвинене);
- аудіал пам'ятає те, що обговорював, запам'ятовує, слухаючи;
- Кінестетик пам'ятає загальне враження; запам'ятовує, рухаючись, обмацуючи, нюхаючи.

Рефлексія (5 хв)

Учасникам пропонується закінчити фразу: «Сьогодні я отримав інформацію...»

Для зручності проведення заняття можна користуватися презентаційними матеріалами (*додаток 1*).

Таким чином, здобувачам освіти варто навчитися робити безпечним і корисним своє спілкування в соціальних мережах, критично ставитися до повідомлень та іншої інформації, що поширюється, відрізнити достовірні відомості від недостовірних, шкідливу для них інформацію від безпечної.

У процесі освоєння програми «Свідомий користувач медіапростору» у дітей загалом мають сформуватися основи медіаграмотності та підвищитися рівень інформаційної культури, розвину-

тися вміння використовувати медіазасоби для вирішення навчальних та життєвих завдань.

Зокрема, діти

повинні знати:

- основні особливості функціонування медіапростору;
- основні принципи використання різних типів медіа;
- специфіку рекламної, новинної та Інтернет-комунікації, зокрема особливості інформації, яка може завдати шкоди здоров'ю;
- основні прийоми протидії негативному впливу медіа на здоров'я людини;
- визначення понять «приватна» інформація, «мережевий нетикет»;

вміти:

- включати медіатекст як альтернативне джерело інформації в освітній процес;
- аналізувати медіаконтент;
- порівнювати медіаповідомлення з різних джерел;
- порівнювати інформацію з медіаповідомлень з інформацією, отриманою з навчальної, наукової та довідкової літератури;
- толерантно спілкуватися в Інтернеті;
- окреслювати межі безпечної поведінки в медіапросторі;

володіти навичками:

- опору негативному впливу медіа на людину та її здоров'я, протистояння медіаагресії та маніпуляціям свідомістю;
- ефективного використання медіатекстів у своїх цілях, що не суперечать загальнолюдським духовно-моральним цінностям;
- дотримання академічної доброчесності під час освітнього процесу та в особистому користуванні;
- свідомого ставлення до медіапродукції.

Реалізація запропонованої програми надає можливість сформувати:

- медіаграмотного здобувача освіти, який спроможний перетворювати інформацію в знання;
- медіакомпетентного члена сучасного соціуму, який здатен протистояти медіаагресії та маніпуляціям;
- свідомого користувача Інтернет-простору.

Упроваджуючи програму з'являється можливість зробити перебування здобувача освіти в медіапросторі безпечним, корисним, цікавим.

Повна версія просвітницької програми «Свідомий користувач медіапростору» доступна за посиланням: <https://drive.google.com/file/d/1yyPtM8UN83rvk4GML0bykmmTK-Li3-XI/view?usp=sharing>.

Використані літературні джерела

1. *Вайшенберг* З. Новинна журналістика: навч. посіб. / З. Вайшенберг; за заг. ред. В. Ф. Іванова. – Київ: Академія Української Преси, 2011.

2. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя / О. В. Волощенко, О. В. Ганик, В. В. Голощапова, Г. А. Дегтярєва, І. Б. Іванова, А. Ю. Кожанова, Г. Ю. Пиза, О. О. Шкрєбець, О. І. Янкович; за ред. О. В. Волощенко, В. Ф. Іванова. – Київ : ЦВП, АУП, 2018.

3. Вступ до новинної грамотності: навчальна програма з інтегрованого мистецтва слова і журналістики для учнів середньої школи. – URL: <http://www.aup.com.ua/book037/>.

4. Данильчук Л. О. Ризики та небезпеки мережі Інтернет: до проблеми інформаційної захищеності дітей / Л. О. Данильчук // Педагогічний дискурс. – 2012. – Вип. 13.

5. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко; за загал. Ред. О. О. Гужви. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016.

6. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи: збірник статей П'ятої міжнародної науково-методичної конференції. – Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2017.

7. Конспект лекцій кібербулінг і захист від інтернет небезпек. – URL: Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1VxHTXb0cpH1xGM-iH0_MUMgJdyaRhhel/view?usp=sharing.

8. Кочарян А. Б. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навч.-метод. посіб. / А. Б. Кочарян, Н. І. Гущина. – Київ, 2011.

9. Критичне мислення для освітян: курс на платформі масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) «Prometheus». – URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about.

10. Основи інформаційної безпеки: на платформі масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) «Prometheus». – URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/KPI/IS101/2014_T1/about.

11. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / за ред. Л. А. Найдьонові, О. Т. Баришпольця. – Київ : Міленіум, 2010. – URL: <http://mediaosvita.org.ua/book/mediakultura-osobystosti-sotsialn/>.

12. Найдьонова Л. А. Кібербулінг або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини: метод. рек. / Л. А. Найдьонова. – Київ, 2011, Вип. 4. (Серія: На допомогу вчителю).

13. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / за ред. Л. А. Найдьонові, О. Т. Баришпольця. – Київ : Міленіум, 2010. – URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses?fbclid=IwAR0NP3tiDOezFDq-5HuQw3mje83GbQZVKpnJn3FUqnKSUE3J2OnBOZFF7EY>.

14. Я знаю, як спілкуватися в Інтернеті: #НЕ_ВЕДУ_СЬ: посібник / Н. Терещук, А. Дьякова, П. Кликова, Д. Чекалова. – Харків: Ранок, 2020.

15. Щербатенко Т. Як не заблукати в Інтернеті / Т. Щербатенко. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2013.

16. Янг К. С. Діагноз – Інтернет-залежність / К. С. Янг // Мир Інтернета. – М., 2000.

References

1. Vaishenberh, Z. (2011). Novynna zhurnalistyka [News journalism]. Kyiv. [in Ukrainian].

2. Volosheniuk, O. V., Hanyk, O. V., Holoshchapova, V. V., Dehtiarova, H. A., Ivanova, I. B., Kozhanova, A. Yu., Pyza, H. Yu., Shkrebets, O. O., & Yankovych, O. I. (2018). Mediahramotnist u pochatkovii shkoli [Media literacy in primary school: a guide for teachers]. Kyiv. [in Ukrainian].

3. Vstup do novynnoi hramotnosti. Navchalna prohrama z intehrovanooho mystetstva slova i zhurnalistyky dlia uchniv serednoi shkoly [Introduction to news literacy: curriculum for integrated speech and journalism for high school students]. Retrieved from: <http://www.aup.com.ua/book037/> [in Ukrainian].

4. Danylchuk, L. O. (2012). Ryzkyk ta nebezpeky merezhi Internet: do problemy informatsiinoi zakhyshchenosti ditei [Risks and dangers of the Internet: to the problem of information security of children]. *Pedahohichnyi dyskurs – Pedagogical discourse*. Vol. 13. [in Ukrainian].

5. Hryhorieva, M. V., Krykova, O. I., & Pievko, S. H. (2016). Dovidnyk z akademichnoi dobrochesnosti dlia shkoliariv [Handbook on academic integrity for schoolchildren]. Kharkiv [in Ukrainian].

6. Praktychna mediahramotnist: mizhnarodnyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy naukovo-metodychnoi konferentsia [Practical media literacy: international experience and Ukrainian perspectives: International Scientific and Methodological Conference]. Kyiv. [in Ukrainian].

7. Konspekt leksiï kiberbulinh i zakhyst vid internet nebezpek [Synopsis of lectures on cyberbullying and protection from Internet dangers]. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1VxHTXb0cpH1xGM-iH0_MUMgJdyaRhhel/view?usp=sharing [in Ukrainian].

8. Kocharian, A. B., & Hushchyna, N. I. (2011). Vykhovannia kultury korystuvacha Internetu. Bezpeka u vsesvitnii merezhi [Education of Internet user culture. Security in the World Wide Web]. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Krytychne myslennia dlia osvitiian: Kurs na platformi masovykh vidkrytykh onlain-kursiv (MVOK) «Prometheus» [Critical thinking for educators: a course on the platform of mass open online courses (MOC) «Prometheus»]. Retrieved from: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about. [in Ukrainian].

10. Osnovy informatsiinoi bezpeky: Kurs na platformi masovykh vidkrytykh onlain-kursiv (MVOK) «Prometheus» [Basics of information security: a course on the platform of mass open online courses (MOC) «Prometheus»]. Retrieved from: https://edx.prometheus.org.ua/courses/KPI/IS101/2014_T1/about [in Ukrainian].

11. Naidonova, L. A., & Baryshpoltsia, O. T. (2010). Mediakultura osobystosti: sotsialno-psykhologichnyi pidkhid [Media culture of personality: social-psychological approach]. Kyiv. Retrieved from: <http://mediaosvita.org.ua/book/mediakultura-osobystosti-sotsialn/> [in Ukrainian].

12. Naidonova, L. A. (2011). Kiberbulinh abo ahresiaia v Interneti: sposoby rozpiznannia i zakhyst dytyny [Cyberbullying or aggression on the Internet: methods of recognition and protection of a child]. Vol. 4. Kyiv. [in Ukrainian].

13. Natsionalna onlain-platforma z tsyfrovoi hramotnosti [National online platform on digital literacy]. Retrieved from: <https://osvita.diia.gov.ua/>

courses?fbclid=IwAR0NP3tiDOezFDq-5HuQw3mje83GbQZBKpnJn3FUqnKSUE3J2OnBOZFF7EY[in Ukrainian].

14. Tereshchuk, N., Diakova, A., Klykova, P., & Chekalova, D. (2020). Ia znaiu, yak spilkuvatysia v Interneti: #NE_VEDUS [I know how to communicate on the Internet: #NOT_LEAD]. Kharkiv [in Ukrainian].

15. Shcherbatenko T. (2013). Yak ne zablukaty v Interneti [How not to get lost in the Internet]. Lviv [in Ukrainian].

16. Yanh, K. S. (2000). Diahnoz – Internet-zalezhnist [Diagnosis – Internet addiction]. Myr Interneta – World of the Internet. Moscow [in Ukrainian].

Zaiats Inna, Head of the City Center of Practical Psychology and Social Work, Department of Education, Youth and Sports of the Loziv City Council of the Kharkiv Region, Lozova, Kharkiv Region, Ukraine

Levshyna Oksana, Practical Psychologist, Specialist of the 1st category of the City Center of Practical Psychology and Social Work, Department of Education, Youth and Sports of the Loziv City Council of the Kharkiv Region, Lozova, Kharkiv Region, Ukraine

Tokar Alona, Social Pedagogue of the City Center of Practical Psychology and Social Work, Department of Education, Youth and Sports of the Loziv City Council of the Kharkiv Region, Lozova, Kharkiv Region, Ukraine

FORMATION OF MEDIA LITERACY IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION (Educational program “Conscious user of media space”)

Summary.

The information age dictates its laws and puts forward its demands. The media space is an inseparable part of the life of a modern person. He is not only her civilizational achievement, but also a powerful weapon that can control everyone's consciousness. The role and influence of modern information technologies on the development and formation of the personality of not only an adult, but also a child from the first years of life is increasing. Mass media is not only a means of communication, an information and entertainment resource, but also has an educational effect. Mass media should also play the role of a powerful cultural integrator, perform educational functions, contribute to the formation of norms of behavior of a person in society, his attitude towards other people, and preserve cultural traditions.

The formation of a culture of academic integrity is no less important, as it is related to values that influence the behavior of an individual and his interaction in society. Therefore, the success of integrity not only in education, but also in later life depends on the success of implementing a culture of academic integrity.

Keywords: mass media, media literacy, distance learning, New Ukrainian school.

Додаток 1

Заняття 1.
Тема:
«Інформаційний простір»

МЕТА: ЗНАЙОМСТВО, НАЛАШТУВАННЯ УЧАСНИКІВ НА РОБОЧУ АТМОСФЕРУ, ПРИЙНЯТТЯ ПРАВИЛ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ГРУПИ, ОЗНАЙОМЛЕННЯ З СИСТЕМОЮ «ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР».

«Привітання»

- Назвіть себе або придумайте «НІК», за яким би ви хотіли, щоб до вас звертались під час заняття.
- Напишіть короткий пост (повідомлення про себе (все, що ви хочете повідомити зараз про себе, про свої очікування, свій настрій).

Размістити в чаті конференції.

«Правила»

- 1.
- 2.
- 3.

«Мозковий штурм»

- Що таке інформація?
- Що таке повідомлення?
- Які способи подання інформації ви знаєте?
- Які типи повідомлень вам відомі?

«Цікавинки про сприйняття інформації»

Закінчи фразу:

«Сьогодні я отримав інформацію»